LA TARÀNTULA CEGA

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL / JAUME CABRÉ

Lectors temibles

Desconfieu dels que no llegeixen. Però, sobretot, guardeu-vos dels que només llegeixen un llibre, perquè es veuen obligats a trobar-hi totes les respostes

Deia Borges que ell no s'enorgullia pels llibres que havia escrit sinó pels que havia llegit. Al capdavall, els llibres escrits ho han estat per una necessitat imperiosa de continuar vivint; en canvi, cada lectura és una decisió lliure i voluntària. Llegim perquè tenim curiositats, perquè tracem línies de lectura que ens obliguen amb uns autors o unes èpoques, perquè la feina ens ho exigeix... Llegim literatura, en el fons, perquè ens dóna la gana. Fa molts i molts anys, quan hi havia pocs lectors, quan la majoria de la gent que rebia el contingut d'un llibre era per transmissió oral i, per tant, com a acte col·lectiu i social, perquè eren pocs els que sabien llegir, la majoria de les lectures eren repetitives; giraven al voltant de la Bíblia. A mesura que es va anar estenent l'art de la lectura i aquesta es va convertir en un acte individual, va anar adquirint el caràcter de lliure, de gratuïta. I, sobretot, el caràcter de variada. Abans, uns pocs eren lectors de pocs llibres. A poc a poc, cada vegada més persones van començar a ser lectores però no d'un sol llibre, el que tocava socialment, sinó dels llibres que la curiositat intel·lectual els impel·lia a llegir. I de la biblioteca col·lectiva es passa lentament a la biblioteca particular, individual, formada al llarg d'una vida, de tal manera que cada biblioteca es va convertint en una imatge de la trajectòria mental de l'individu que ha reunit els llibres. Quan hom *construeix* una biblioteca, és a dir, quan hom comença a tenir el costum de passar per la seva llibreria (que aquesta n'és una altra: acabes tenint la *teva* llibreria) i anar comprant en un degoteig discret ara un llibre, ara un altre, no sol tenir consciència d'estar creant una biblioteca sinó d'estar comprant llibres que li interessen. Només els col·leccionistes, els especialistes en un tema, que arrepleguen només obres sobre el tema en qüestió, s'escaparien d'aquesta asseveració. Doncs bé: aquesta persona que compra els llibres que li interessen en cada moment, quan mira el catàleg que té a casa al cap d'una vintena d'anys, s'hi sentirà retratat. Allà hi ha la seva vida, la seva evolució cultural, l'evolució de les seves curiositats. Els llibres que eren imprescindibles al començament, potser fa una dotzena d'anys que no s'han obert. I sempre hi ha aquell llibre que vas comprar perquè tenies la necessitat imperiosa de llegir-lo, però que al cap dels anys encara no l'has obert. Aquests són misteris irresolubles però que enriqueixen les biblioteques particulars. Crec que no podem dir que tenim una biblioteca veritable fins que no hi trobem exemplars que mai no hem obert i que, un dia, per sorpresa, se'ns ofereixen com la gran novetat i ens fem creus d'haver-lo tingut tant de temps tombat de cara a la paret.

És força habitual que qualsevol persona amb curiositat mitjana arreplegui un fons de llibres de dos o tres mil exemplars, si no més. I el problema del lector és tenir espai per poder guardar els llibres. És clar que sempre ens quedarà la biblioteca pública. Però no és el mateix. Conec lectors que es forneixen a la biblioteca pública i aquells llibres que els han interessat de debò els compren a la llibreria: són compradors d'obres llegides; segurament són lectors amb vocació de relectors. Però no tot és amor pels llibres. Existeix l'odi i el menyspreu a la lletra impresa. En qualsevol època hi ha hagut gent que ha condemnat llibres. Habitualment, els que condemnen llibres no tan sols no en llegeixen sinó que solen no haver llegit els llibres que condemnen. Des de l'Inquisidor Nicolau Eimeric que va condemnar l'obra de Llull (aquest sí, després d'haver-la llegida i envejada) fins als autors de la fàtua contra Rushdie que només deuen haver llegit els paràgrafs que els han assenyalat les mans acusadores, sempre hi ha hagut condemnes ideològiques, polítiques, religioses i fins i tot estètiques dels llibres. Condemnar és fàcil. Però que consti que la majoria de condemnadors no són lectors; els angunieja veure tants llibres junts. Després de segles d'haver pogut experimentar les lectures sobre temes diferents i d'haver pogut comprovar l'enriquiment personal que suposa la lectura, encara hi ha un tipus de persona que em fa més por que el no lector: és el lector obsessiu d'un sol llibre. Desconfieu dels que no llegeixen. Però, sobretot, guardeu-vos dels que només llegeixen un llibre, perquè es veuen obligats a trobar-hi totes les respostes. Si les hi troben, a cops de veritat, solen escampar mort al seu voltant.*

Jaume Cabré

IL·LUSTRACIÓ: **GUILLEM CIFRÉ**